

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 482/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. J., P., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18 Co 89/2010 z 27. júna 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. J. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. septembra 2011 doručená sťažnosť P. J., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. G., P., pre namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 18 Co 89/2010 z 27. júna 2011.

Z podania a jeho príloh vyplynulo, že sťažovateľ sa žalobou podanou na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti šírením nepravdivých údajov o tom, že nie je vlastníkom nehnuteľnosti bližšie určenej v žalobe. Spôsob, akým nakladal so svojou nehnuteľnosťou, podľa sťažovateľa vyvolal u žalobcu rozruch a záujem médií, konkrétne S., v ktorej žalovaný uviedol o sťažovateľovi nepravdivú informáciu. Prvostupňový súd jeho žalobu zamietol, pretože usúdil, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno. Poukázal tiež na premlčanie nároku sťažovateľa. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd ako súd odvolací potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa a zaviazal žalobcu na náhradu trov konania.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza:

«K zásahu do práva na spravodlivé prejednanie záležitosti sťažovateľa súdom, v zmysle článku 6 ods. 1 a článku 13 Dohovoru, došlo tým, že všeobecný súd neposkytol v danom spore sťažovateľovi primerané procedurálne záruky, ktorými by mohol dosiahnuť ochranu svojich práv, nakoľko súd zamietol žalobu na ochranu osobnosti, aj keď bolo v konaní nepochybne preukázané, že daný výrok odznel, že odznel prostredníctvom masovokomunikačného prostriedku, (čo je zvlášť nebezpečným zásahom, rozhodnutie Rc 103/67, sp. zn. 10 C 21/67), že je nepravdivý a že spôsobil sťažovateľovi majetkovú ujmu.

Všeobecný súd sa nezaoberal dôkazmi, na ktoré poukazoval sťažovateľ, a to so spisom OS v Prešove, sp. zn. 11 C 88/2005. V odôvodnení rozsudku sťažovateľ nedostal žiadnu odpoveď, prečo porušovateľ nemal za preukázané vlastníctvo sťažovateľa k pozemku - parcele KN-C č. 128/1, (v zmysle LV č. 2295 v kat, úz. N.), o ktorej primátor tvrdil, „že nie je to jeho pozemok“, a že vyjadrenie žalovaného je teda nepravdivé, resp, neodôvodnil jeho irelevantnosť.

... Poukazujeme na skutočnosť, že porušovateľ sa nevysporiadal zákonným spôsobom s odvolacími dôvodmi sťažovateľa. Pri svojej rozhodovacej činnosti nepreskúmal

rozhodujúce otázky, uspokojil sa s tým, že iba prevzal závery súdu prvého stupňa. Uviedol, že takýto výrok však treba považovať iba za primeranú reakciu na vzniknutú situáciu vyvolanú žalobcom a nebol spôsobilý objektívne privodiť zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcu. Nezaoberal sa dôvodmi, na ktoré poukazoval sťažovateľ, že výrok je nepravdivý a že objektívne zasiahol do osobnostných práv sťažovateľa.

Porušovateľ nezdôvodnil, prečo nepovažoval okolnosti, za ktorých došlo k vysloveniu predmetného výroku, ako aj použitých slov a samotného vetného spojenia, za možné, (zo strany tretích nezainteresovaných osôb) dospieť k inému záveru než k takému, aký si sťažovateľ vypočul bezprostredne po odvysielaní uvedeného výroku. Uvedeným výrokom žalovaný „v očiach širokej verejnosti urobil“ zo sťažovateľa podvodníka, ktorý koná nezákonne a to z dôvodu, že nie je vlastníkom pozemku - na ktorý pozemok - za vstup - vyberá poplatky.

Takzvané opomenuté dôkazy, t. j. dôkazy, o ktorých v konaní nebolo súdom rozhodnuté, prípadne dôkazy, ktorými sa súd pri postupe podľa zásady voľného hodnotenia dôkazov nezaoberal, preto skoro vždy založia nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia, ale súčasne aj jeho protiústavnosť.

V prípade, keď sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, alebo v rozpore so zákonom alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, je nutné takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny.»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo P. J. – C. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, a právo na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 18 Co 89/2010 zo dňa 27. 06. 2011, porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. 06. 2011, sp. zn. 18 Co 89/2010, sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť P. J. trovy konania vo výške 305,86 € (2 x 120,23 € - 1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia, 2. písomné podanie na ústavný súd, plus 2x režijný paušál 7,21 €, plus DPH vo výške 20 % - 50,98 €), v prospech JUDr. J. G., do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať aj takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

Podstatou námietok sťažovateľa boli tvrdenia o nesprávnosti rozsudku krajského súdu sp. zn. 18 Co 89/2010 z 27. júna 2011, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 25 C 362/2008-92 z 22. apríla 2010 týkajúci sa zamietnutia jeho návrhu v konaní

o ochranu osobnosti. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd odmietajúc aplikovať hmotnopráve i procesné normy platného práva, ktorými sú chránené jeho dotknuté práva, porušil jeho základné právo zakotvené v čl. 46 ods. 1 ústavy. Krajský súd sa podľa sťažovateľa nezaoberal dôkazmi, na ktoré on poukazoval a v odôvodnení rozsudku nedal ani odpoveď na spornú otázku vlastníctva nehnuteľnosti, ktorej sa výrok žalovaného týkal. Súdom opomenuté dôkazy založili nepreskúmateľnosť a aj protiústavnosť sťažovateľom napadnutého rozhodnutia. Celkovo sa odvolací súd nevysporiadal zákonným spôsobom s odvolacími dôvodmi sťažovateľa, jeho právne závery boli v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, ako aj so zákonom, a preto je rozhodnutie nutné považovať za porušujúce základné práva sťažovateľa.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že žalobca jednoznačne nepreukázal, žeby výrok, ktorý učil premetom žaloby a dôvodom pre ochranu vlastníckeho práva odznel v S., v hlavných správach. Predmetný výrok zrejme odznel v T., a žalovaný to ani v konaní 11 C/88/2005 nespochybnil. Takýto výrok však treba považovať iba za primeranú reakciu na vzniknutú situáciu vyvolanú žalobcom a nebol spôsobilý objektívne privodiť zásah do práv na ochranu osobnosti žalobcu. Ako bolo preukázané, išlo iba o jedno vyhlásenie a preukázateľne iba v T. Pre vyhovenie návrhu na odstránenie zásahu by musela byť splnená podmienka trvania zásahu, ktorá preukázateľne nie je splnená. Z uvedeného dôvodu zamietnutie návrhu v prvej časti uplatneného nároku žalobcom na odstránenie neoprávnených zásahov do jeho práva na ochranu osobnosti súd prvého stupňa posúdil správne. Za správne považuje súd prvého stupňa aj zamietnutie žalobného návrhu z dôvodu, že žalobca nepreukázal, že k zásahu do jeho osobnostných práv došlo. Výrok štatutárneho zástupcu žalovaného, tak ako ho žalobca špecifikoval v žalobe a v priebehu konania, nemožno považovať za zásah do práv na ochranu osobnosti. Podľa názoru odvolacieho súdu nebol spôsobilý vyvolať následok a to zníženie vážnosti žalobcu v spoločenskom živote. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal reakciu verejnosti vo vzťahu k výrokom štatutárneho zástupcu žalovaného, ktorá z hľadiska miery a intenzity zasahuje kritériom pre posúdenie zásahom spôsobeného zníženia dôstojnosti alebo vážnosti v spoločnosti. Nepreukázal existenciu telefonátov a či hanlivé a urážajúce telefonáty

v súvislosti s výrokom, alebo situáciou na verejnej komunikácii, ktorú sám spôsobil. Iba samotné telefonáty nemohli znížiť jeho dôstojnosť v spoločnosti, keďže v takomto prípade chýbalo splnenie podmienky verejnosti.. S ohľadom na uvedené je potom bezvýznamná otázka premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy.“

Ústavný súd v prípadoch, keď riešil problematiku možného porušenia základného práva na súdnu ochranu konkrétnym rozhodnutím všeobecného súdu, uviedol, že právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neznamená právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Z opačného pohľadu možno povedať, že neúspech v súdnom konaní nemožno považovať za porušenie základného práva. Je v právomoci všeobecných súdov vykladať a aplikovať zákony. Ak tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 218/07).

Predmetom sporu, výsledkom ktorého bolo rozhodnutie krajského (odvolacieho) súdu sp. zn. 18 Co 89/2010 z 27. júna 2010, bol návrh na ochranu osobnosti. V tomto prípade bolo úlohou všeobecných súdov posúdiť, či spomínaným konaním žalovaného došlo k ohrozeniu vážnosti, cti a dôstojnosti sťažovateľa, čo má rozhodný význam pre jeho vzťah k iným účastníkom spoločenských vzťahov a determinuje to jeho postavenie v spoločnosti.

Krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru o potrebe potvrdenia rozhodnutia súdu nižšieho stupňa. Uviedol tiež okolnosti, za ktorých môže fyzická osoba vo všeobecnosti uplatňovať prostriedky ochrany svojich práv spojených s ochranou osobnosti a aké skutočnosti musí preukázať, aby súd vyslovil dôvodnosť jej návrhu. Keďže v danom prípade bola predmetom záujmu vážnosť, dôstojnosť a občianska česť, krajský súd uviedol, aké podmienky by útok do tejto oblasti ľudskej integrity mal napĺňať, aby došlo k jej ohrozeniu alebo porušeniu, a tým aj k zníženiu vážnosti konkrétnej osoby v spoločnosti. Krajský súd tiež uviedol dôvody, prečo nemožno sporné vyjadrenia žalovaného považovať za také, ktoré by sťažovateľovi umožnili dôvodne

sa domáhať svojho nároku. Pri uvedených tvrdeniach krajský súd vychádzal aj z poznatkov zistených z pripojených spisov.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia rozsudku krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil taký jeho výklad a aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka týkajúcich sa práv fyzickej osoby spojených s ochranou osobnosti, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd tiež konštatoval, že odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil, je dostatočné a zrozumiteľné. Úloha ústavného súdu nemôže spočívať v skúmaní procesu hodnotenia dôkazov. Tie všeobecný súd hodnotí podľa svojej úvahy, pri splnení ďalších zákonných podmienok uvedených v § 132 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Ústavný súd tak nezistil pri predbežnom prerokovaní predloženej sťažnosti žiadne skutočnosti nasvedčujúce priamej súvislosti medzi rozhodnutím krajského súdu a sťažovateľom označenými právami, a preto jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2011